

A. NARZĘDZIA DO E-LEARNINGU

REKOMENDOWANE

UPEL – rozwiązanie oparte o naszą infrastrukturę: nie dochodzi do transferu danych poza AGH.

ClickMeeting Virtual Classroom – usługa udostępniona dla użytkowników UPEL, ale oparta częściowo o zewnętrzną infrastrukturę. Dochodzi do transferu danych poza AGH. Uczelnia ma zawartą umowę licencyjną i umowę powierzenia przetwarzania danych osobowych, która dopuszcza możliwość, że niektóre dane będą przetwarzane poza Europejskim Obszarem Gospodarczym (EOG).

MS Teams - rozwiązanie oparte o zewnętrzną infrastrukturę. Dochodzi do transferu danych poza AGH. Uczelnia ma zawartą umowę licencyjną i umowę powierzenia przetwarzania danych osobowych, zgodnie z którą dane będą przetwarzane wyłącznie na terenie EOG.

Zgoda studentów na wykorzystywanie MS Teams i Clickmeeting Virtual Classroom nie jest potrzebna, ale należy ich poinformować, że odbiorcą ich danych osobowych będzie odpowiednio firma Microsoft i ClickMeeting (przykładowe treść informacji podano w pkt. D).

G-Suite dla Szkół i Uczelni - rozwiązania oparte o zewnętrzną infrastrukturę. Dochodzi do transferu danych poza AGH. Uczelnia ma zawartą umowę licencyjną i umowę o treści odpowiadającej wymogom dla umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych, która dopuszcza możliwość, że dane będą przetwarzane poza (EOG). Dlatego z G-Suite należy korzystać tylko wówczas, gdy jest to niezbędne z uwagi na charakter zajęć, wykorzystując przy tym jak najmniejszą ilość danych osobowych.

Szczególnie ocenianie i część formalna procesu dydaktycznego powinna być realizowana w UPELU i / lub MS Teams.

Zgoda studentów na wykorzystywanie G-Suite nie jest potrzebna, ale należy ich poinformować, że obiorcą ich danych osobowych będzie Google i dane mogą być przetwarzane poza EOG (przykładową treść informacji podano w pkt. D).

Na marginesie: z uwagi na powyższe (transfer danych poza EOG) **dysk w ramach G-Suite nie może być wykorzystywany do przechowywania np. dokumentów z danymi osobowymi** a także innych informacji istotnych dla Uczelni np. wyników badań naukowych. W tym zakresie dysponujemy innymi rozwiązaniami chmurowymi np. OneDrive w ramach Office365, czy „lokalne chmury” w niektórych jednostkach. Wkrótce CRI uruchomi Dysk AGH (rozwiązanie oparte wyłącznie na naszej infrastrukturze).

NIEREKOMENDOWANE

Zoom i Webex Team – rozwiązania oparte o zewnętrzną infrastrukturę. Dochodzi do transferu danych poza AGH, w tym poza EOG. Uczelnia **nie ma zawartej umowy**

licencyjnej i umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych ani z Zoom Video Communications Inc. ani z CISCO.

B. DANE OSOBOWE / WIZERUNEK / KAMERKI / NAGRYWANIE

Dane osobowe w rozumieniu przepisów RODO to wszystkie informacje, które pozwalają na pośrednią lub bezpośrednią **identyfikację osoby**, której dane dotyczą. Oznacza to, że danymi osobowymi mogą być przy korzystaniu z aplikacji do e-learningu: **imię, nazwisko, adres e-mail, adres IP, login**, a w przypadku wykorzystywania kamer lub mikrofonów także **wizerunek i głos**, itp. Dlatego należy przestrzegać zasad korzystania z narzędzi, które pokrótce omówiono w części A.

Kamerki - studenci nie mogą odmówić włączenia kamery w trakcie prowadzenia zajęć lub egzaminów (o ile oczywiście nie ma przeszkód technicznych). Włączenie kamery nie jest uzależnione od konieczności uzyskania zgody studenta. Inaczej mówiąc – **student nie może zasłaniać się stwierdzeniem „nie wyrażam zgody”**. Przetwarzanie danych osobowych odbywa się bowiem w oparciu o przepisy prawa pozwalające uczelni na takie działania.

Tu niezbędne jest przytoczenie właściwych przepisów.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 86, z późn zm)

Art. 67 ust. 4

Jeżeli pozwala na to specyfika kształcenia na studiach na określonym kierunku, część efektów uczenia się objętych programem studiów może być uzyskana w ramach zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość przy wykorzystaniu infrastruktury i oprogramowania zapewniających synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami i osobami prowadzącymi zajęcia.

Art. 76a

1. Uczelnia może zorganizować weryfikację osiągniętych efektów uczenia się określonych w programie studiów, w szczególności przeprowadzać zaliczenia i egzaminy kończące określone zajęcia, poza siedzibą uczelni lub poza jej filią przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

2. Egzamin dyplomowy może być przeprowadzony poza siedzibą uczelni lub poza jej filią przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, zapewniających w szczególności:

- 1) transmisję egzaminu dyplomowego w czasie rzeczywistym między jego uczestnikami,*
- 2) wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy egzaminu dyplomowego mogą wypowiadać się w jego toku*
- z zachowaniem niezbędnych zasad bezpieczeństwa.

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2020 r. W sprawie studiów zmieniające rozporządzenie w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r. poz. 1861, z późn. zm.)

§ 12

1. Zajęcia mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jeżeli spełniono łącznie następujące wymagania:

- 1) nauczyciele akademicki i inne osoby prowadzące zajęcia są przygotowani do ich realizacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a realizacja zajęć jest na bieżąco kontrolowana przez uczelnię;*
- 2) dostęp do infrastruktury informatycznej i oprogramowania umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia;*

- 3) zapewniono materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej;
  - 4) studenci mają możliwość osobistych konsultacji z nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia w siedzibie uczelni lub w jej filii;
  - 5) weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce;
  - 6) studenci odbyli szkolenia przygotowujące do udziału w tych zajęciach.
2. W przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne metody i techniki kształcenia na odległość mogą być wykorzystywane pomocniczo.

§ 13a

1. W okresie od dnia ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii do końca semestru, w trakcie którego stan ten został odwołany, zajęcia na studiach mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość niezależnie od tego, czy zostało to przewidziane w programie studiów.
2. Liczby punktów ECTS przypisanych do zajęć prowadzonych w okresie, o którym mowa w ust. 1, z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość nie wlicza się do liczby punktów ECTS, o której mowa w § 13.

§18 ust. 2 i 3

~~"2. Protokół egzaminu dyplomowego przeprowadzanego zgodnie z art. 76a ust. 1 ustawy jest sporządzany na podstawie nagrania zawierającego zarejestrowany przebieg egzaminu.~~

3. W przypadku gdy protokół egzaminu dyplomowego jest sporządzany w postaci elektronicznej, podpisy osób, o których mowa w ust. 1, mogą być zastąpione uwierzytelnieniem tych osób w systemie teleinformatycznym, zgodnie z zasadami działania w uczelni systemu służącego do prowadzenia dokumentacji przebiegu studiów w postaci elektronicznej";

Powyższe oznacza, że przetwarzanie danych osobowych studentów w ramach zajęć, zaliczeń i egzaminów (on-line) w związku z realizacją toku studiów odbywa się w trybie art. 6 ust. 1 lit. c RODO (przetwarzanie danych osobowych jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze) w związku z art. 6 ust. 1 lit. e RODO (przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym) na podstawie wskazanych powyżej przepisów. Zgoda na włączenie kamerki i transmisję zajęć przy użyciu środków komunikacji elektronicznej nie jest potrzebna. Nie oznacza to jednak prawa do nagrywania zajęć.

NAGRYWANIE PRZEZ NAUCZYCIELI AKADEMICKICH ZAJĘĆ I EGZAMINÓW

Rejestrowanie (nagrywanie) zaliczeń i egzaminów przeprowadzanych on-line było dozwolone na podstawie wyżej przytoczonych przepisów, które zostały uchylone (ust. 2 w §18 ww. rozporządzenia MNiSW w sprawie studiów). Zatem nie ma obecnie podstawy prawnej do rejestrowania zaliczeń i egzaminów.

Rejestrowanie (nagrywanie) zajęć. Brak podstawy prawnej do rejestrowania zajęć prowadzonych on-line (gdzie nagranie zawiera wizerunek studenta). Konieczne jest uzyskania zgody studentów na rejestrowanie (wszystkich, których wizerunek zostanie utrwalony). Zgoda ta musi być dobrowolna, co oznacza, że odmowa nie powinna rodzić konsekwencji (np. wykluczenia z udziału w zajęciach itp.). Zgoda musi być rozliczalna tzn. wykładowca musi udowodnić, że ją uzyskał.

Zasady bezpieczeństwa. Rejestrowanie wizerunku (przetwarzanie danych) wiąże się z wysokim ryzykiem naruszenia praw i wolności osób widocznych na nagraniu (np. na skutek wycieku takiego nagrania). Dlatego bezwzględnie należy przestrzegać następujących zasad:

1. przed podjęciem decyzji o nagrywaniu należy rozważyć, czy jest to niezbędne;
2. rejestrowanie (nagrywanie) zajęć wymaga zgody studentów o ile nagranie obejmuje utrwalenie wizerunku studentów. Zgoda musi być dobrowolna i rozliczalna;
3. każdorazowo należy poinformować studentów o rozpoczęciu rejestrowania (nagrywania) zajęć;
4. nagrania należy przechowywać wyłącznie przez okres niezbędny do osiągnięcia zamierzonego celu, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy;
5. nagrania należy przechowywać w formie zaszyfrowanej;
6. nie wolno rozpowszechniać nagrań zawierających wizerunek innych osób – rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby, której dotyczy na podstawie art. 81 ust.1 Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (wyjątki dopuszczające brak konieczności uzyskania zezwolenia nie mają w tej sytuacji zastosowania).

PRZYKŁADY

Przypadek 1. Prowadzenie wykładu, kamera włączona tylko dla osoby prowadzącej wykład:

- prowadzący sam podejmuje decyzję o udostępnieniu wizerunku w ramach własnej autonomii informacyjnej

Przypadek 2. Prowadzenie wykładu, kamera włączona tylko dla osoby prowadzącej wykład, która nagrywa go, a następnie udostępnianie nagranie przez UPEL lub MsTeams/ OneDrive:

- prowadzący sam podejmuje decyzję o nagrywaniu własnego wizerunku i jego rozpowszechnianiu w ramach własnej autonomii informacyjnej

Przypadek 3. Prowadzenie zajęć on-line na UPEL/ Ms Teams, gdy kamera włączona jest dla prowadzącego i dla studentów (np. zajęcia warsztatowe, laboratorium):

- dane osobowe prowadzącego i uczestników są przetwarzane na podstawie przepisów prawa, do celów edukacyjnych i informacyjnych;
- nagrywanie takich zajęć przez prowadzącego jest niedozwolone bez uzyskania zgody uczestników;

Przypadek 4. Prowadzenie wykładu/ zajęć hybrydowych (jednocześnie w sali i z transmisją on-line na UPEL/ Ms Teams):

- dane osobowe prowadzącego i uczestników są przetwarzane na podstawie przepisów prawa, do celów edukacyjnych i informacyjnych;
- transmisja on-line w przypadku, gdy obraz z kamery obejmuje studentów w sali wykładowej/ laboratorium itp. na przykład gdy podchodzą do tablicy lub odpowiadają na pytania) nie wymaga uzyskania od nich zgody pod warunkiem, że link do zajęć został udostępniony tylko danej grupie wykładowej/ćwiczeniowej itd.
- nagrywanie takich zajęć przez prowadzącego jest niedozwolone bez uzyskania zgody uczestników;

Przypadek 5. Egzamin dyplomowy przeprowadzony w formie zdalnej, gdy kamera włączona jest dla osoby egzaminowanej (studenta) i komisji egzaminacyjnej:

- dane osobowe studenta i członków komisji egzaminacyjnej są przetwarzane na podstawie przepisów prawa, do celów edukacyjnych i informacyjnych;
- obecnie **nagrywanie egzaminu nie jest dozwolone**; zgoda studenta nie powinna być przesłanką legalizującą nagrywanie przebiegu egzaminu, ponieważ w tej sytuacji zarzut braku dobrowolności udzielenia zgody może zostać uznany za uzasadniony. Nie można zmusić studenta do udzielenia zgody na nagrywanie egzaminu.

UWAGA! We wszystkich przypadkach nagrywanie i rozpowszechnianie nagrania **PRZEZ STUDENTÓW** jest niedozwolone bez zezwolenia prowadzącego i ewentualnie innych osób na rozpowszechnianie ich wizerunku (szerzej w pkt. D)

C. PRYWATNE ADRESY E-MAIL NAUCZYCIELI AKADEMICKICH

Zgodnie z Polityką Bezpieczeństwa Informacji AGH poczta elektroniczna w domenie agh.edu.pl powinna być wykorzystywana wyłącznie do celów związanych z wykonywanymi obowiązkami służbowymi, a co ważniejsze korespondencja służbowa pracowników AGH (w tym ze studentami) może być wykonywana wyłącznie z adresów w domenie agh.edu.pl (służbowy adres e-mail).

D. INFORMOWANIE STUDENTÓW

1. Prowadzenie zajęć on-line wiąże się z ryzykiem nagrania zajęć, zaliczenia czy egzaminu przez ich uczestników. Jest to ryzyko, którego nie można uniknąć, ale można je zminimalizować poprzez przekazanie studentom informacji, że nagrywanie, przechowywanie i rozpowszechnianie przez nich nagrań z transmisji zajęć może stanowić naruszenie przepisów dotyczących prawa do prywatności, w tym przepisów o ochronie danych osobowych, przepisów prawa cywilnego, karnego i autorskiego oraz może skutkować pociągnięciem ich do odpowiedzialności prawnej i dyscyplinarnej.
2. Studentów należy poinformować o tym, kto będzie odbiorcą ich danych osobowych w związku z korzystaniem z zalecanych i dopuszczalnych narzędzi e-learningowych

Przykładowa treść informacji:

*„Korzystanie z usługi **G-Suite dla szkół i uczelni** wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych przez dostawcę firmę Google w jej centrach przetwarzania danych, z których część zlokalizowana jest poza EOG. Uczelnia zawarła z firmą Google umowę powierzenia przetwarzania danych osobowych”.*

*„Korzystanie z usługi **Ms Teams** wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych przez dostawcę firmę Microsoft w jej centrach przetwarzania danych. Uczelnia zawarła z firmą Microsoft umowę powierzenia przetwarzania danych osobowych zgodnie, z którą dane nie przetwarzane poza EOG”.*

*„Korzystanie z usługi **ClickMeeting Virtual Classroom** wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych przez dostawcę firmę ClickMeeting zarówno w jej centrach przetwarzania danych jak i ich podwykonawców (z których część zlokalizowana jest poza EOG). Uczelnia zawarła z firmą ClickMeeting umowę powierzenia przetwarzania danych w której szczegółowo uregulowano zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych”.*

PODSUMOWANIE

Prowadzenie zajęć on-line wiąże się z wysokim poziomem ryzyka zarówno dla studentów, pracowników jak i samej Uczelni. AGH może zostać pociągnięta do odpowiedzialności z tytułu naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych, jak również z tytułu naruszenia innych przepisów składających się na tzw. prawo do ochrony prywatności. Dlatego bezwzględnie:

1. należy przestrzegać zasad omówionych w pkt. A – D;
2. w przypadku wątpliwości, co do prawidłowości skonfigurowania transmisji on-line należy skorzystać ze wsparcia właściwych służb informatycznych;
3. należy unikać upubliczniania linków do zajęć, zaliczeń i egzaminów;
4. przekazać studentom informację dot. przetwarzania danych osobowych (D2);
5. szczególnie uczulić studentów na zagrożenia związane z ewentualnym nagrywaniem przez nich zajęć transmitowanych on-line;
6. niezwłocznie zgłaszać wszystkie wątpliwości lub podejrzenia naruszenia bezpieczeństwa danych osobowych do właściwych służb wydziałowych (LABI / LASI) i / lub do Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

Opracowanie:

Agnieszka Chrząszcz – z-ca dyrektora Centrum e-Learningu AGH

Tomasz Józefko – IODO AGH

Podziękowania dla p. Grzegorza Króla – Dyrektora Centrum Rozwiązań Informatycznych AGH oraz p. Aleksandy Matukin- Szumlińskiej - Dyrektora Centrum Organizacji Kształcenia, za poczynione ustalenia i konsultacje.